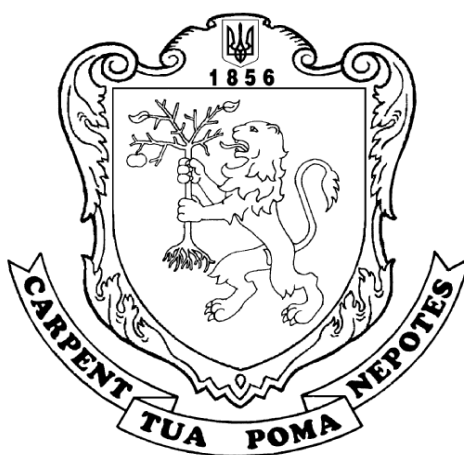

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
факультет землевпорядкування та туризму
Кафедра земельного кадастру

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Збалансований розвиток природокористування»
для здобувачів ступеня доктора філософії зі спеціальності
073 «Менеджмент»

ЛЬВІВ 2022

Назва дисципліни: Збалансований розвиток природокористування

Розробник: к.е.н., доцент, кафедри земельного кадастру Олег Микула

Шифри та назви галузей знань, спеціальностей здобувачів ступеня
доктора філософії:

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 07 Управління та адміністрування

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 073 «Менеджмент»;

Викладач дисципліни: Микула Олег Ярославович, к.е.н., доцент, кафедри
земельного кадастру.

Каб. 83 землевпорядного корпусу ЛНУП, e-mail: Omkl@i.ua

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни (зміст)

Тема 1. Теоретичні основи збалансованого розвитку природокористування

Тема 2 Історія формування концепції сталого розвитку та її соціально-екологічна місія

Тема 3. Національна політика забезпечення збалансованого природокористування

Тема 4. Пріоритети сталого розвитку України в соціальній сфері

Тема 5. Економічні та регуляторні інструменти регулювання процесу сталого розвитку.

Тема 6 Еколого-економічні інструменти збалансованого природокористування.

Тема 7. Пріоритети сталого розвитку України

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Формат курсу

Вивчення дисципліни «Збалансований розвиток природокористування» відбувається у формі навчальних аудиторних занять, під час яких аспіранти отримують необхідні знання (лекції, практичні заняття, консультацій) та виконання самостійної роботи в поза аудиторний час.

Форма контролю - іспит

Вкладанні лекційного матеріалу відбувається у формі лекцій-бесід і лекції-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дає змогу привернути увагу слухачів до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як виконання індивідуального завдання та дискусія.

Допускається проведення лекцій і практичних занять з використанням дистанційних методів навчання.

Консультації здійснюються у відведений для цього час, який доводиться до аспірантів на початку семестру. Вони, зокрема, використовуються для презентації виконаних аспірантом завдань у разі його відсутності на заняттях.

Самостійна робота передбачає виконання завдань практичного характеру, передбачених програмою курсу, що не завершені чи не можуть бути виконані в рамках аудиторних занять, самостійне вивчення окремих питань.

Аспіранти працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання, виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими індивідуально. Програмою передбачено виконання завдань, пов'язаних з темою дисертаційного дослідження аспіранта.

Аспіранти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять здійснюється згідно з «Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського національного аграрного університету пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Аспірант представляє опрацьований практичний матеріал (виконане завдання) з відповідної теми.

Організація навчального процесу передбачає дотримання вимог академічної доброчесності. Письмові роботи аспірантів повинні відображати їх власні міркування, результати здійснених ними досліджень. Порушеннями академічної доброчесності під час вивчення дисципліни вважаються: академічний плагіат, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі аспіранта є підставою для її незарахування викладачем.

Результати навчання

Відповідно до освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за спеціальністю «073 «Менеджмент» вивчення дисципліни «Збалансований розвиток природокористування» сприяє формуванню наступних компетентностей та програмних результатів навчання.

ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі управління та адміністрування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати новітні методології наукової та педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення

ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Програмний результат навчання:

РН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні основи збалансованого розвитку природокористування

1.1. Сутність, предмет, методи та завдання курсу «Збалансований розвиток природокористування».

1. 2. Поняття сталого розвитку. Фундаментальні основи розвитку і стійкості систем.

1.3 Основні принципи збалансованого (сталого) розвитку.

1.4 Збалансований розвиток – шлях збереження планети.

Тема 2 Історія формування концепції сталого розвитку та її соціально-екологічна місія

2.1. Етапи виникнення та становлення концепції збалансованого розвитку
Шлях до сталого розвитку в світі.

2.2. Основні заходи та результативність міжнародного співробітництва з питань охорони довкілля

2.3. Рамкова Конвенція ООН про зміну клімату.

2.4. Конвенція про охорону біологічного різноманіття.

2.5. Конвенція ООН про боротьбу з опустелюванням.

Тема 3. Національна політика забезпечення збалансованого природокористування

3.1 Законодавчі інструменти та інституційні засади збалансованого розвитку природокористування.

3.2 Мета і принципи національної політики збалансованого природокористування.

3.3 Стратегічні цілі та завдання збалансованого природокористування.

3.4 Інструменти реалізації збалансованого природокористування.

Тема 4. Пріоритети сталого розвитку України в соціальній сфері

4.1. Освіта для сталого розвитку: стратегічні напрями та практичні результати.

4.2. Зростання інтелектуального потенціалу та соціального статусу нації.

4.3. Соціально-демографічна складова сталого розвитку держави та її територій.

4.4 Охорона здоров'я населення, зниження смертності та подовження тривалості життя як соціальні пріоритети.

4.5. Екологічний слід як стандартизований показник споживання людиною природних ресурсів

4.6. Відповідальне ставлення до природних ресурсів та збалансоване природокористування – основа сучасного бізнесу України.

Тема 5. Економічні та регуляторні інструменти регулювання процесу

сталого

розвитку.

5.1 Організація управління в природокористуванні.

5.2 Структура системи екологічного управління в Україні.

5.3 Загальні та спеціальні еколого-управлінські функції.

5.4 Методи прийняття еколого-економічно збалансованих управлінських рішень.

5.2 Суб'єкти екологічного управління та їх повноваження.

5.5 Обґрунтування критеріїв оптимізації при використанні природних ресурсів.

Тема 6 Еколого-економічні інструменти збалансованого природокористування.

6.1 Методи розрахунку екологічних втрат. Фонди охорони природи. Екологічний менеджмент і аудит.

6.2 Екологічна експертиза, моніторинг та екологічне страхування.

6.3 Плата за використання природних ресурсів.

6.4 Основні підходи до економічної оцінки природних ресурсів.

6.5 Механізм формування ринку екологічних інновацій.

6.6 Альтернативні джерела енергії як напрям НТП.

6.7 Оцінка економічних збитків від забруднення природних ресурсів.

6.8 Збалансований (сталий) розвиток України на регіональному рівні.

Тема 7. Пріоритети сталого розвитку України

7.1. Інтеграція екологічної складової в галузеві політики та екологізації технологій у промисловості, енергетиці, будівництві, сільському господарстві та транспорті.

7.2. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, розвиток природно-заповідної справи, покращення екологічного стану агроландшафтів.

7.3. Екологічна безпека ядерних об'єктів, захист населення та довкілля від негативного впливу наслідків катастрофи на Чорнобильській АЕС та небезпеки інших АЕС.

7.4. Формування демократичного суспільства.

7.5. Освіта і наукове забезпечення у сфері сталого розвитку. Зміст і структура екологічної освіти в контексті сталого розвитку.

7.6. Енерго- та ресурсозбереження. Стратегічні пріоритети поводження з відходами в контексті світових тенденцій сталого розвитку.

7.7. Економічні проблеми природокористування та сталий розвиток.

7.8. Збереження біологічного і ландшафтного різноманіття.

Програма практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Розрахунок екологічних втрат.	2
2.	Економічна оцінка природних ресурсів.	2
3.	Визначення розміру плати за використання природних ресурсів.	4
4.	Оцінка економічної ефективності альтернативних джерел енергії	2
5.	Оцінка економічних збитків від забруднення земельних ресурсів.	4
6.	Розрахунок економічної шкоди внаслідок порушення лісоохоронного законодавства та збитків від знищення й пошкодження лісів.	2
7.	Визначення збитків від забруднення водних джерел.	2
8.	Розрахунок екологічних витрат в економіці підприємства	2
	Всього	20

Самостійна робота

Завдання для самостійної роботи
<ol style="list-style-type: none">1. Вивчення лекційного матеріалу.2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.3. Вивчення основних термінів і понять за темами дисципліни.4. Підготовка до семінарських занять, дискусій, кейсів, роботи в малих групах, тестування.5. Підготовка до виступів.6. Написання тез, статей, есе, кейсів.7. Підготовка до виступів на науково-практичних конференціях.8. Проведення самоконтролю.9. Підготовка доповіді (відповідно до теми дисертаційного дослідження) з мультимедійною презентацією..

Структура навчальної дисципліни

Номера тем	Кількість годин					
	ленна форма					
	усього	у тому числі				
		л	прак	лаб.	інд.	с. р.
Рік підготовки 3 Семестр 1						
Тема 1	8	2		-	-	6
Тема 2	16	4		-	-	12
Тема 3	8	2		-	-	6
Тема 4	8	2		-	-	6
Тема 5	14	4		-	-	14
Тема 6	26	4	20	-	-	2
Тема 7	10	2		-	-	8
іспит	30					30
Разом за семестр	120	20	20	-	-	80

Методи контролю:

1. Усне опитування (індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів),
2. Письмова аудиторна та поза аудиторна перевірка (рефератів, контрольні роботи (з конкретних питань тощо),
3. Практична перевірка (виконання практичної роботи).
4. Стандартизований контроль (тести).

Види контролю: Поточний контроль, проміжна та семестрова атестація

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне контроль							Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100
10	18	10	10	18	22	12	
всього							100

T1, T2 ... T7 – теми

Методичне забезпечення

Підручники; інструктивно-методичні матеріали до практичних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи.

10. Рекомендована література

Базова

1. Сталий розвиток суспільства: [навчальний посібник] / А. Садовенко, Л. Масловська, В. Серета, Т. Тимочко. - [2 вид.]. - К., 2011. - 392 с.
2. Сталий розвиток суспільства: роль освіти. Путівник / [В. Підліснюк, І. Рудик, В. Кириленко та ін.]. - К.: Видавництво СПД «Ковальчук», 2005. - 88 с.
3. Національна парадигма сталого розвитку України [Текст] / за заг. ред. акад. НАН України, д. т. н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. — К. : Державна установа “Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України”, 2012. — 72 с.
4. Данилишин Б. М. Економіка природокористування : підручник / Б. М. Данилишин, М. А. Хвесик, В. А. Голян. – К. : Кондор, 2010. – 465 с.

Додаткова

1. Джигирей В. С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища : навч. посібник / В. С. Джигирей. – 2-ге вид., стер. – К. : Т-во «Знання», 2002. – 203 с.
2. Екологія : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / С. І. Дорогунцов, К. Ф. Коценко, О. К. Аблова та ін. – К. : КНЕУ, 1999. – 152 с.
3. Дорогунцов С. І. Удосконалення управління природокористуванням в АПК / С. І. Дорогунцов, П. П. Борщевський, Б. М. Данилишин. – К. : Урожай, 1992. – 128 с.
4. Дубас Р. Г. Економіка природокористування : навч. посібник / Р. Г. Дубас. – К. : МП Леся, 2007. – 448 с.
5. Економіка природокористування : підручник / О. І. Фурдичко, Л. О. Мармуль, В. О. Малєєв, Ю. В. Пилипенко. – К. : Аграрна освіта, 2009. – 256 с.
6. Комплексна економічна оцінка природних ресурсів : моногр. / за заг. ред. д. е. н., проф., акад. НААН України М. А. Хвесика. – К. : ДУ ІЕПСР НАН України, 2013. – 206 с.
7. Мельник Л. Г. Екологічна економіка / Л. Г. Мельник. – 3-тє вид., випр. і допов. – Суми : Університетська книга, 2006. – 367 с.
8. Мельник Л. Г. Економіка природних ресурсів : навч. посібник / Л. Г. Мельник, І. М. Сотник, О. Ю. Чигрин. – Суми : Університетська книга, 2010. – 348 с.
9. Методи оцінки екологічних втрат : моногр. / за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. – Суми : Університетська книга, 2004. – 288 с.
10. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористування : підручник / за заг. ред. Л. Г. Мельника, М. К. Шапочки. – Суми : Університетська книга, 2005. – 759 с.
11. Регіональна економіка та природокористування : навч. посібник / А. П. Голіков, О. Г. Дейнека, Л. О. Позднякова, П. О. Черномаз / за ред. А. П. Голікова. – К. : ЦНЛ, 2011. – 352 с.
12. Ринкові механізми у сфері природокористування (концепція модернізації) / В. С. Кравців та ін. ; НАН України, Ін-т регіон. дослідж. – Львів, 2010. – 119 с.
13. Сучасні напрями економічного забезпечення раціонального природокористування в Україні / за наук. ред. акад. НААН України, д. е. н.,

проф. М. А. Хвесика, д. г.-м. н., проф. С. О. Лизуна ; Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України». – К. : ДУ ІЕПСР НАН України, 2013. – 64 с.

14. Хвесик М. А. Інституціональне забезпечення екологізбалансованого водокористування в сучасних умовах : моногр. / М. А. Хвесик, В. А. Голян, О. В. Яроцька, Н. В. Коржунова. – Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2008. – 455 с.

15. Царенко О. М. Основи екології та економіка природокористування : навч. посібник / О. М. Царенко, О. О. Несветов, М. О. Кадацький. – 2-е вид., стереот. – Суми : Університетська книга, 2004. – 400 с.

16. Черевко Г. В. Економіка природокористування : навч. посібник / Г. В. Черевко, І. В. Черевко, Н. І. Василенка. – Львів : Ліга-Прес, 2012. – 698 с.

17. Гуторов О. І. Економіка природокористування : навч. посібник / О. І. Гуторов. – Х. : ХДАУ ім. В. В. Докучаєва, 1999. – 152 с.

18. Шиян В. Й. Економіка природокористування : навч. посібник / В. Й. Шиян, О. І. Гуторов. – Х. : ХДАУ, 1992. – 84 с.

19. Яремчук І. Г. Економіка природокористування : навч. посібник / І. Г. Яремчук. – К. : ПВА «Книга пам'яті України», Видавничий центр «Просвіта», 2000. – 431 с.

20. Добуш Ю.Я. Формування системи екоменеджменту у економіці сталого розвитку.

21. Екологічна енциклопедія: У 3 т./ Редколегія: А.В.Толстоухов (головний редактор) та ін. - К.: ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», 2008. - Т.3: О - Я. - 472 с.: іл.

11. Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси— [книжковий фонд](#), періодика та фонди на [електронних носіях](#) бібліотеки ЛНАУ.

2. Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет з переліком сайтів:

- Офіційний веб-сайт Державної установи «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України». – Режим доступу : http://ecos.kiev.ua/science/international_relations/.

- Офіційний веб-сайт Інституту агроєкології і природокористування НААН. – Режим доступу : <http://www.agroeco.org.ua/index.php/ua/>.

- Офіційний веб-сайт Міністерства екології та природних ресурсів України. – Режим доступу : <http://www.menr.gov.ua/>.

- Офіційний веб-сайт Науково-дослідного інституту сталого розвитку та природокористування. – Режим доступу : <http://ndisrp.ucoz.ua/>.

- Офіційний веб-сайт Державної екологічної Інспекції України. – Режим доступу : <http://dei.gov.ua/>.

- Офіційний веб-сайт Верховної ради України. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua